

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет української й іноземної філології, журналістики та мистецтв
Кафедра англійської філології та світової літератури імені професора
Олега Мішукова

СЮЖЕТНІ КЕЙСИ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО
МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: здобувачка 08-451 групи
Спеціальності 014. Середня освіта.
Спеціалізації 014.21 Мова і зарубіжна
література (англійська мова і література)
Освітня програма Середня освіта (мова і
література англійська)
Ейнуллаєва Сакіна Махір кизи
Керівник: к. пед. н., доц. Кіщенко Ю.В.
Рецензент: Черевань В.М.,
спеціаліст вищої категорії, старший
учитель Херсонського багатoproфільного
ліцею № 20 Херсонської міської ради

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. СЮЖЕТНИЙ КЕЙС ЯК ОДИН З МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	6
1.1. Визначення поняття «сюжетний кейс»	6
1.2. Етапи підготовки та проведення сюжетних кейсів	11
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ СЮЖЕТНОГО КЕЙСУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ	17
2.1. Аналіз сюжетних кейсів для навчання мовної компетенції учнів профільних класів	17
2.2. Шляхи подолання труднощів мовлення за допомогою сюжетних кейсів	24
ВИСНОВКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	32

ВСТУП

У сучасному світі знання іноземних мов стає абсолютною необхідністю, й найзатребуванішою мовою стала англійська. Вона є важливою не тільки для професійних цілей, а й для повсякденного життя, забезпечуючи можливість користуватися різними видами джерел (освітні ресурси, література, серіали в оригіналі), розширювати свій кругозір і здійснювати спілкування з людьми різних країн світу. Саме через це сучасні методи викладання англійської та загалом будь-якої мови роблять акцент на спілкуванні та діалогах, які наближені до реальних життєвих ситуацій.

Одним із ефективних способів навчання й адаптації учнів до реальних умов застосування іноземної мови є сюжетні кейси, що орієнтуються на різні види найбільш типових ситуацій та подій. Вони вдосконалюють не тільки словниковий запас учнів, а також розвивають критичне мислення, сприяють подоланню мовного бар'єру під час спілкування; завдяки діалогам у різноманітних ситуаціях (у кафе, на вулиці, в магазині) учням легше уявити, що це живе спілкування, аніж виконуючи вправи із розкриттям дужок.

Актуальність цієї кваліфікаційної роботи полягає в необхідності удосконалення діалогічного мовлення учнів профільних класів засобом такого ефективного прийому, як кейс-метод, який наближає мовлення до більш реального й живого спілкування.

Цим можна пояснити вибір теми нашого дослідження: **«Сюжетні кейси як метод навчання діалогічного мовлення учнів старшої профільної школи».**

Об'єктом дослідження є процес навчання діалогічного мовлення учнів профільних класів на заняттях англійської мови.

Предметом дослідження є сюжетні кейси як спосіб розвитку діалогічного мовлення учнів профільних класів у процесі вивчення англійської мови.

Мета дослідження полягає в аналізі ефективності сюжетних кейсів як засобу вдосконалення та розвитку діалогічного мовлення учнів профільних

класів протягом навчання англійської мови в закладах загальної середньої освіти.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати наступні **завдання:**

1. Пояснити визначення сюжетного кейсу.
2. Розглянути етапи роботи з сюжетним кейсом у процесі навчання англійської мови учнів профільних класів.
3. Визначити шляхи подолання мовленнєвих і комунікативних труднощів за допомогою сюжетних кейсів.

Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань було використано **такі методи:** інформаційно-пошуковий – для вивчення науково-методичної літератури з методики викладання іноземних мов, педагогіки та психології, описово-аналітичний – для аналізу особливостей застосування сюжетних кейсів у процесі навчання діалогічного мовлення учнів профільних класів.

Кваліфікаційна робота ґрунтується на таких **матеріалах дослідження:**

- книги та статті з методики викладання англійської мови та педагогіки;
- підручники та посібники з англійської мови для учнів профільних класів;
- он-лайн словники (*Cambridge Dictionary, Oxford Dictionary*);
- розробки, приклади та ідеї сюжетних кейсів від провідних учителів;
- наукові статті та освітні сайти (*Урок, Всеосвіта* тощо)

Практична цінність роботи полягає в тому, що її результати можна буде використати під час навчання діалогічного мовлення на заняттях англійської мови в загальноосвітніх школах та в ліцях з поглибленим вивченням іноземної мови. Цей метод можна використовувати для створення уроків, що розвивають уміння учнів говорити англійською та покращують

сам процес викладання, щоб учні могли краще підготуватися до реального спілкування, адже це є головною метою вивчення будь-якої мови.

Використання допоміжних інструментів III. Інструменти та методи:

Для пошуку літератури та джерел за темою кваліфікаційної роботи використовувалися такі інструменти, як *ChatGPT-4* (OpenAI, 2024) та *Perplexity AI* (2022), які допомагали за короткий час знайти потрібне джерело інформації. Остаточний аналіз, відбір літератури та написання тексту виконано автором самостійно.

РОЗДІЛ 1

СЮЖЕТНИЙ КЕЙС ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

1.1. Визначення поняття «сюжетний кейс»

Термін «кейс-метод» («case study») має не одне значення. І якщо розділити цю фразу на окремі компоненти, то “case” з англійської мови означає «конкретна ситуація» або «приклад», а “study” – «вивчати». Перше значення взагалі не має відношення до навчання. Можна розглянути, як цей термін тлумачать словники. Наприклад, Cambridge Dictionary: *«Case study – a detailed account giving information about the development of a person, group, or thing, especially in order to show general principles»* (детальний звіт, який надає інформацію про розвиток людини, групи або речі, особливо, щоб показати загальні принципи)) [21].

Зазначимо, що цей метод широко використовується в бізнесі. Так, Кріс Крістенсен – професор Гарвардської школи бізнесу – описав викладання кейс-методу як «мистецтво управляти невизначеностями». Він тлумачить цей метод як процес, у якому викладач є для студента планувальником, і організатором, і модератором, і одногрупником, і суддею. Це все робиться для того, щоб знайти рішення для реальних та життєвих проблем. Уроки, в яких використовується кейс-метод проходять без детального сценарію, що відрізняють їх від лекцій. Учителі, які проводять заняття за сюжетним кейсом, намагаються поєднувати планування з неочікуваністю. На практиці вчителі використовують «навчальні моменти», які з’являються під час обговорень та дискусій та направляють студентів на вирішення проблеми. За словами Крістенсена, принципи та техніки виробляються через співпрацю з друзями та своїми колегами, а також за допомогою самоспостереження та рефлексії [18].

Спираючись на дане висловлювання можна побачити, що цей метод при правильному використанні викладачем може стати одним із ефективних шляхів досягнення учнями розуміння практичної цінності при вивченні іноземної мови. Зазначимо, що кейс-метод можна підлаштувати під різні цілі. Особливо він може ефективно застосовуватися на уроках з іноземної мови. Вчителі можуть обирати різноманітні ситуації під конкретну лексичну тему та граматику й створювати на їх базі сюжетний кейс для своїх учнів.

У книзі «Методика навчання іноземних мов і культур» (О.Б. Бігич та інш.) автор зазначає, що в старшій школі мовленнєві знання учнів, які вони здобули за минулі роки навчання англійської мови, узагальнюються та систематизуються. Методи та види діяльності стають усе ближчими до реальних умов спілкування людини. Часто йде використання різних видів форм, які акцентують на творчості, групових та інтерактивних формах роботи з учнями.

Рівень англійської мови на момент закінчення загальноосвітньої середньої школи, згідно із загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти (ЗЄР), повинен бути B1 (звичайна школа) та B2 (школа з поглибленим вивченням іноземних мов). Говоріння має спиратися на мовні та мовленнєві матеріали, які учні засвоїли за роки навчання іноземної мови. Воно відповідає меті, завданням та умовам спілкування в рамках певної тематики [6, с. 312].

Таким чином, можна констатувати, що кейс-метод особливо корисний для учнів саме профільних класів. Вони, на відміну від учнів молодшої та основної школи, більш самоусвідомлені, мають багатший життєвий досвід та можуть аналізувати, залучати креативність, критичне мислення та дискутувати на різні теми. Рівень володіння англійською мовою за роки навчання дає їм можливість більш вільно спілкуватися.

Термін «сюжетний кейс» або «кейс-метод» як один із методів навчання іноземної мови витлумачено в науковій статті О.Л. Паламарчука та О.С. Білоуса: «Кейс-метод, або метод ситуаційних вправ, є інтерактивним

методом навчання, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності» [10, с.109].

Таким чином, спираючись на витлумачення терміну з різних боків та перекладу фрази “*case study*” можна дійти висновку, що даний метод ідеально підходить для навчання учнів профільних класів діалогічного мовлення та говоріння в більш реальних життєвих умовах за допомогою ситуацій, таких як «спитати дорогу», «в гостях у друзів» або в типових ситуаціях у школі, які зазвичай трапляються з учнями. Це дає змогу підліткам відчувати, що це ніби реальна ситуація, з якої вони повинні знайти найефективніший та найприйнятніший у конкретному випадку вихід. [4].

На наш погляд, для глибшого розуміння цього методу і того, чому саме він підходить для розвитку вміння говоріння, треба розглянути значення терміну «діалогічне мовлення». Його дуже точно витлумачено в посібнику з методики навчання англійської мови укладачки Холод Ірини Василівни. За нею діалогічне мовлення — це мовленнєвий процес, у якому контактують два або більше людей. Через це кожен співрозмовник під час цього процесу виступає по черзі як слухач і як мовець. Метою розвитку цього вміння в закладах середньої освіти є сформувати в учнів здатність вести «усне міжкультурне спілкування» в базових комунікативних ситуаціях [16, с.77].

Відштовхуючись від визначення терміну «діалогічне мовлення», учням треба не тільки вміти розмовляти та вести діалог іноземною мовою, а й вміти слухати свого співрозмовника, бо без цього не складеться ніяка розмова. Таким чином, можна підсумувати, що для ідеального діалогу треба як розмовляти, так і уважно слухати.

Взагалі в реальності в процесі розмови та ведення діалогу комунікативні ситуації з'являються природнім шляхом. Їх ще називають «природні ситуації». Але, на жаль, кількість таких ситуацій для навчання є обмеженою. Тому потрібно створювати штучні, намагаючись пародіювати справжні ситуації: «Спеціально створені (або штучні) комунікативні ситуації потребують певної деталізації зовнішніх обставин та умов, в яких має місце

діалогічне спілкування, наявності вербального стимулу, визначення ролей, в яких комуніканти виступатимуть, стосунків між ними тощо» [13, с.164].

Це підводить до того, що створення штучної комунікативної ситуації на основі природньої є результативним для навчання учнів профільних класів іноземної мови. При цьому мають враховуватися обставини, які мають місце в діалогічному мовленні, розподіл ролей та мотивація.

Отже, можна підсумувати, що окрім практики говоріння іноземною мовою, діалогічне мовлення має ряд психологічних рис. Це доводить, що саме кейс-метод логічно підходить для використання на заняттях, оскільки він тренує говоріння завдяки своїй наближеності до реального та живого мовлення та практичних ситуацій.

Сюжетний кейс, особливо при вивченні іноземної мови, має вирішувати певні завдання. Їх приклади наведено в статті О.В. Волошиної та І.В. Гунько. Автори зазначають, що під час використання кейс-методу для навчання іноземної мови треба націлювати учнів на вирішення певних завдань:

- вдосконалення мовних навичок (поглиблення знань з граматики, поповнення лексичного запасу та фонетичних знань);
- покращення мовленнєвих умінь (використання різних комунікативних технік достатніх для досягнення мети;
- розвиток уміння розуміти вислови інших, логічно, граматично та фонетично правильно їх узагальнювати, разом з цим використовувати різноманітні стилі спілкування в залежності від ситуації [2. с. 77].

Ми погоджуємося з таким переліком завдань, адже найголовнішою метою вивчення англійської мови учнями є оволодіння ними мовними навичками та мовленнєвими вміннями та використання їх у відповідних ситуаціях. Вважаємо, що сюжетний кейс може стати одним із способів досягнення цієї мети.

Окрім удосконалення навичок і вмінь з англійської мови, кейс-метод має такі додаткові завдання:

- розвивати аналітичні вміння (вміння виділяти, аналізувати та класифікувати основну інформацію);
- розвивати професійні та соціальні вміння (вміння переконувати своє оточення, вміння слухати та адекватно ставитися до думок інших);
- формувати навички міркування (аналіз власних дій та прийнятих рішень, обмірковування помилок, самооцінка, узагальнення);
- розвиток креативності (створення різноманітних ідей, знаходження власних рішень до ситуацій або проблем. передбачення ймовірних наслідків і результатів дій [2, с. 77].

Підсумовуючи наведені завдання сюжетного кейсу, стає зрозуміло, що цей метод всебічно розвиває учнів. Під час дискусії та ведення діалогів підлітки включають логічне та креативне мислення й паралельно намагаються мислити та відтворювати іноземною мовою певну проблему або ситуацію.

Для глибшого розуміння суті цього методу ми посилаємося на статтю Н.А. Осіни, методиста науково-методичного центру професійно-технічної освіти. Вона зазначає, що основою сюжетного кейсу є демонстрація учням конкретних ситуацій або випадків. По-перше, ситуація, яку треба вирішити, має показувати реальний випадок із життя людини. По-друге, представлена ситуація повинна мати певну проблему або декілька нескладних труднощів, прихованих завдань, які учням потрібно розгадати та дійти певного рішення. Наступне, що зазначає авторка, це той факт, що дітям треба спочатку мати певні знання для того, щоб вони змогли застосувати їх на практиці, під час вирішення проблеми, яку надав учитель. Протягом роботи над заданою ситуацією вчитель може заохотити учнів за допомогою надання цікавої та додаткової інформації. В підсумку учні самостійно доходять висновків і часто навіть пропонують декілька варіантів вирішення проблеми.

Н.А. Осіна підкреслює, що суть сюжетного кейсу полягає в тому, що ситуація або проблема, поставлена перед учнями, повинна бути схожою на

реальну ситуацію. Дійсно, без урахування цих тонкощів провести сюжетний кейс буде неможливим, оскільки, якщо просто задати учням створити діалог або обговорення, наприклад, на тему «Мій улюблений фільм», це буде просто розмова, де учні назвуть свої улюблені фільми та причину, чому саме цей фільм їм подобається. В такому випадку не буде дискусії, яка вела б до знаходження оптимального варіанту вирішення поставленої проблеми [9].

Ми погоджуємося з висновками О.Л. Паламарчука та О.С. Білоуса про те, що кейс-метод допомагає в покращенні креативності, здібності вирішити проблеми, в розвитку вміння провести аналіз ситуації, разом з цим він також покращує процес спілкування іноземними мовами. Він приносить у клас випадок або ситуацію із справжнього життя, ситуацію, що обговорюється та в кінці оголошується оптимальне й найбільш прийнятне рішення [9, с.109].

Отже, можемо стверджувати, що за допомогою цього методу можна готувати уроки з акцентом на говоріння й таким чином покращувати в учнів профільних класів, окрім діалогічного мовлення, інші вміння, такі як критичне мислення, креативність, здатність реагувати в моменті розмови та загалом вміння розуміння живого мовлення, оскільки в справжньому житті людина не може бути завчасно готовою до спонтанних ситуацій.

1.2. Етапи підготовки та проведення сюжетних кейсів

Вивчення методичних джерел за темою дослідження дозволяє стверджувати, що жоден урок не може бути створений без певного плану чи структури. Це стосується й проведення занять з використанням кейс-методу. Ретельна підготовка й урахування певних технічних або психологічних моментів є основою для організації успішного уроку.

І.В. Форостюк у своїй роботі «Використання кейс-методу на заняттях з англійської мови з майбутніми спеціалістами у сфері туризму» виділяє шість основних етапів проведення сюжетного кейсу. Перший етап — це підготовча робота, яка націлена на засвоєння лексичного матеріалу, який буде

обов'язковим для подальшої роботи. Другим етапом є ознайомлення з проблемною ситуацією загалом. Третім етапом, зазначається автором, є виокремлення основного питання, яке треба обов'язково вирішити. Четвертим етапом є підготовка пропозицій або рішень. Зазвичай учитель розділяє учнів по групах. П'ятий етап — це аналіз та обмірковування наданих рішень основної проблеми. Також вибір найбільш прийняттого рішення. Шостий етап проведення кейсу — це оцінка результатів роботи як учителем, так і учнями [15, с.147].

Зазначимо, що в цій статті йдеться акцентуація на навчанні студентів спеціальності туризм, але ці етапи кожен учитель може запроваджувати й у школах або інших освітніх закладах, підлаштувавши під учнів замість студентів університетів.

На нашу думку, було б доцільно розглянути кожний етап детальніше. Як уже зазначалося, першим етапом є підготовча робота. Метою цього етапу є засвоєння конкретного лексичного матеріалу, який буде потрібний для використання на уроці. Зрозуміло, що надані завдання не можуть залучати складніший рівень лексики, ніж той, який уже знають учні. Адже в процесі роботи над проблемою вони будуть дискутувати та обговорювати свої думки щодо ситуації й доходити власних висновків. Також автор виділяє, що підготовка матеріалів для сюжетного кейсу потребує чималої роботи і від учителя. І в цьому випадку інтернет дуже допомагає та є важливим джерелом інформації [15, с.147].

Як зазначає автор роботи, коли ведеш дискусії або діалоги на конкретну тему або проблемну ситуацію, то не зрозумівши лексику певної тематики, наприклад, медичної або технічної, й доросла людина навряд чи змогла би підтримувати розмову або дискусію навіть рідною мовою, тоді що можна очікувати від учнів, яким потрібно обговорювати та вести діалоги іноземною мовою. Тому дуже важливо саме на першому етапі учням профільних класів засвоїти конкретний граматичний матеріал та лексичну тему. Учням під час вирішення кейсу треба буде намагатися використати

нові знання на практиці. Також очевидно, що окрім того, що учням треба вчити слова та граматику, вчителю також треба ретельно підбирати ситуацію. Вона повинна узгоджуватися з віком учнів, їх життєвим досвідом та знанням іноземної мови. Наразі за допомогою інтернету можна знайти безліч ситуацій. Учитель може підлаштовувати знайдені матеріали під рівень та знання своїх учнів.

Варто сказати про місце вчителя під час використання цього методу на заняттях. За Н.А. Осіною, існує три головні стратегії. Перша: за необхідності вчитель буде надавати підказки у вигляді додаткових питань або надання певної інформації. Друге: якщо будуть виникати певні труднощі, то вчитель буде сам пропонувати відповіді. І третя стратегія: вчитель не буде нічого робити або залишиться стороннім спостерігачем, доки учні працюють над вирішенням ситуації або випадку [9].

Як можна побачити, залежно від ситуації та самих учнів учитель може як давати підказки або вести до основної думки, так і взагалі не втручатися в процес дискусії та ведення діалогу.

Другим етапом проведення сюжетного кейсу є ознайомлення з проблемною ситуацією загалом. Л.Г. Стародубцева в своїй роботі зазначає, що для студентів відводиться певний час, щоб вони змогли прочитати та продумати наданий їм сюжетний кейс. Зазначається, що, якщо текст кейсу є дуже довгим, то можливість ознайомитися з цією ситуацією, а також з питаннями до кейсу вчитель дає студентам у якості домашнього завдання [14, с. 348].

Як бачимо, на цьому етапі вчитель знайомить учнів із проблемною ситуацією, яку треба буде вирішити й обговорити. Також пояснюється, на що треба зробити акцент та детальніше обговорити. На цьому етапі вчитель розподіляє учнів на групи. Важливим є той факт, що час, виділений на обмірковування кейсу, є досить довгим, оскільки читання іноземною мовою триває більше, ніж рідною мовою. Окрім простого читання, учням ще треба буде зрозуміти загалом, про що є наданий їм матеріал.

Третій етап називається «виділення головного питання, яке необхідно вирішити». Як зазначає Л.Г. Стародубцева, «викладач пояснює студентам, у якому напрямку вони мають мислити, а також позначає кроки, які треба здійснити під час аналізу ситуації. крім того, необхідно підкреслити, на якій інформації не треба фокусуватися, і яку взагалі можна відкинути» [14, с. 348].

На цьому етапі учні зосереджуються на визначенні головної проблеми, наданої вчителем ситуації або випадку. Разом з цим учитель може розказати або пояснити послідовність роботи. Це допомагає учням більш адаптуватися до такого роду занять, які наближені до реальності та життя.

Четвертим етапом є підготовка пропозицій/рішень (робота в групах). Більш конкретно цей етап описала І. Андрощук у своїй статті «Кейс-метод на уроках, як засіб налагодження педагогічної взаємодії». Вона визначає, що в кожній групі, не дивлячись на інші групи, потрібно зіставити відповіді кожного, обробити їх та дійти однієї спільної позиції. В кожній такій групі обирають так званого спікера, який буде оголошувати рішення, якого дійшли [1, с. 6].

Отже, коли учні працюють над кейсами в малих групах, вони краще спілкуються між собою, вчаться обговорювати проблему, аналізувати різні думки й знаходити спільне рішення. Плюс, така робота допомагає розвинути вміння доводити свою позицію, співпрацювати та представляти результати, а це дуже важливо для спілкування.

П'ятий етап - це аналіз запропонованих рішень основної проблеми. Обрані учні від імені своєї групи оголошують рішення, якого вони дійшли, та дають відповіді на питання. Також зазначається, що виступи мають включати аналіз проблеми, в якому використано знання з теоретичної частини. Вчитель оцінює, наскільки змістовним є обране рішення, разом з цим оцінюється якість презентації та наскільки результативно учні використали технічні засоби. Вчитель влаштовує та впорядковує загалом дискусію [1, с. 6].

Отже, на передостанньому етапі протягом обробки та аналізу запропонованих учнями рішень іде дискусія, де вибір падає на найбільш оптимальне рішення. Учні по черзі виступають та пояснюють свою теорію, щодо вирішення проблеми, а інші учні з протилежних груп можуть також задавати свої питання. Таким чином, покращуються комунікативні та діалогічні вміння учнів. А вчитель, за потреби, спрямовує учнів та допомагає, якщо виникають складнощі.

Останнім, шостим, етапом проведення сюжетного кейсу є оцінювання результатів роботи як студентами, так і вчителем. Це означає, що не тільки вчитель аналізує ситуацію, але й учні також можуть самі себе оцінити та побачити, чого їм вдалося досягнути, а що варто покращити.

У своїй праці І.В. Форостюк зазначає, що протягом оцінювання результатів учні можуть брати активну участь. Але останнє слово у виставленні балів залишається за вчителем, при цьому він не забуває врахувати й результати спільної дискусії учнів. Ставити оцінки за підсумками обраного кейсу та праці учнів протягом вирішення сюжетного кейсу, з одного боку, є результатом вирішення конкретної ситуації, а з іншого боку, це мовні навички та мовленнєві вміння, які учні показали під час вирішення завдання сюжетного кейсу. Вчителю потрібно звернути увагу на те, які саме лексичні одиниці або фрази та яку граматику використовують студенти в усній або письмовій формі, а також на їх вимову [15, с.148].

Таким чином, дійшовши до останнього етапу, вчитель аналізує роботу всіх учасників процесу. Звертає увагу на те, як учні впоралися із поставленою проблемою, а також на командну роботу учнів. І загалом, як учні засвоїли лексику та граматику, якою була їх інтонація та вимова фраз. Шостий етап дозволяє вчителю побачити, наскільки він чи вона змогли правильно підібрати матеріали та врахували обставини.

Отже, сюжетний кейс або кейс-метод — це комплексний метод, що потребує ретельної підготовки як від учителів, так і від учнів. Використання кейс-методів є дуже ефективним саме на кінцевому етапі вивчення теми -

зазвичай на підсумкових заняттях. Воно на практиці показує результат праці учнів протягом попередніх підготовчих уроків [15, с.148].

Загалом, ми погоджуємося з авторкою статті: використовувати такий цікавий та інтерактивний метод на заняттях з англійської мови є результативним, але варто не забувати, що до цього учням треба засвоїти та відтренувати потрібну лексику та граматичні правила. Не врахувавши цього, в проведенні уроку з використанням сюжетного кейсу просто не буде сенсу.

Отже, підсумувавши все сказане вище, ми дійшли висновку, що провести урок за кейс-методом не просто. До цього вчителю треба готуватися заздалегідь. Існують шість основних етапів проведення сюжетного кейсу. Кожен з цих кроків має свої функції та мету. Дотримуючись цих етапів, учителі, зокрема англійської мови, мають змогу покращити якість та результативність знань своїх учнів, як щодо вмінь та навичок спілкування та ведення діалогів так і в набутті ними певних *soft skills* (навичок спілкування), які знадобляться не тільки для навчання, а й у дорослому житті.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ СЮЖЕТНОГО КЕЙСУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ

2.1. Аналіз сюжетних кейсів для навчання мовної компетенції учнів профільних класів

З метою проведення аналізу сюжетних кейсів для навчання діалогічного мовлення, ми взяли сучасний комплексний підручник *Focus 4* [18] та приклад застосування цього методу вчителем.

Для аналізу ми обрали урок учительки англійської мови Олени Віталіївни Скачко на тему «*What's more dangerous: earthquake or hurricane?*» [12]. Як можна побачити, назва має в собі дискусійний характер і спонукає учнів до обговорення того, що є небезпечнішим – землетрус чи ураган. Разом з цим учителька ділить учнів на дві групи: ті, хто будуть обґрунтовувати висновок, що ураган є найнебезпечнішим лихом, та ті, хто будуть стверджувати, що землетрус є найгіршим природним лихом. І це, як зазначено І.Ю Гусленко, починає перетворюватися на групову бесіду, що, в свою чергу, має властивості діалогічного мовлення, оскільки обговорення йде між дітьми, де вони можуть використовувати мовні кліше для діалогів [3, с. 35].

Метою уроку є поглиблення знань учнів з теми «*Natural disasters*», разом з цим розвиток умінь робити висновки та використання знань на практиці. Авторка уроку далі пропонує етапи, де першим кроком є постановка проблеми. Вчителька зазначила, що учні вже на попередніх уроках складали рейтинг природних небезпек. Перед класом поставлено проблемне питання; «*What is the most dangerous natural disaster?*». Учні, подискутувавши, самостійно визначили конкретну проблему: «*What's more dangerous: earthquake or hurricane?*». Далі авторка уроку зазначила, що запропонований кейс-метод вимагає попередніх лексичних знань. Після цього вчителька поділила учнів на дві групи: перша група ті,

хто стверджує, що землетрус небезпечніший за ураган (*Earthquake is more dangerous*), та друга група, яка вважає, що ураган небезпечніший за землетрус (*Hurricane is more dangerous*). Далі вона надає учням матеріали, а саме – відео з різних джерел, де йдеться саме про обрану проблему. Учні в групах дивляться відео та обговорюють свої аргументи, а для наочності вчитель просить створити презентацію, в якій вони можуть у вигляді таблиці подати свої висновки. Після перегляду матеріалів учителька може поставити певні питання учням, які наведуть їх на певну думку або загалом покращать їх розуміння прослуханого й побаченого. Авторка уроку надає приклади питань та завдань, які доцільно використовувати на етапі обмірковування та аналізу проблеми: - *Have these videos impressed you? Why? What emotions do you experience when you witness a disaster? - Describe one of the best known accidents: Where, When, Human sacrifice, Destructions.*

І разом з цим учителька попросила обрати серед учнів координатора, який керує всією ситуацією, та спікера, який буде виступати, а інші учасники будуть доповнювати його/її. Завданням координатора є розподіл завдань між учасниками своєї команди. В кінці, обговоривши кейс, учасники передають свої рішення координатору. Після цього учні виступають зі своїми доповідями, відбувається обговорення та дебати між ними, де вони аргументують та надають докази своїм твердженням. Приклади, надані автором: *I think earthquakes are worse than hurricanes. I think we can understand and predict the weather, so I'm not afraid of it. I don't really understand earthquakes, and nobody knows how to predict them very well, so they are scarier; Earthquakes are worse because it could tear your house apart and lose it forever!*

Учитель виконує роль лише спостерігача, але якщо виникає складність, то він допомагає. І вже після представлення та дискусій, учитель та учні роблять висновки, що і землетрус, і ураган - обидва наносять шкоди людям та будівлям. Після йде оцінювання учнів [12].

Спираючись на поради Джеймса Скрівенера з його книги «*Learning Teaching*» щодо проведення успішної дискусії, можемо зробити висновок, що конкретні проблеми кращі, ніж загальні. Він пояснює це тим, що вони є цікавішими та реалістичнішими. Він пропонує поділити учнів на дві групи й надати їм можливість аргументувати протилежні точки зору [22, с. 150]. Ця порада використовується на уроці Скачко Олени Віталіївни, де учні, вивчаючи тему про стихійні лиха, дійшли до вирішення цієї проблеми.

На підтвердження того, що учням треба мати певний лексичний запас з певної тематики, наводимо думку автора популярної книги «*The Practice of English Language Teaching*» Джеремі Гермер, де він написав, що для проведення рольових ігор або симуляції учням треба мати попередні знання як про саму ситуацію, так і щодо лексики відповідної тематики. Якщо не надати такої інформації, учням буде складніше осмислити та впоратися з поставленою проблемою [20, с. 352].

На нашу думку, необхідно проаналізувати етап обговорення кейсу в групах. У книзі «*Learning Teaching*» автор називає вид дискусії «*Pyramid discussion*». Основний принцип цього виду полягає в тому, що спочатку йде представлення проблеми, потім учні індивідуально розмірковують щодо її вирішення, згодом учитель поєднує в пари тих, у кого збіглися думки, й вони знову дискутують між собою, потім знову йде поєднання з тими, хто має спільні думки, й наприкінці йде до того, що в учнів виникає спільне рішення проблеми [22, с. 154]. Як можна побачити, принцип роботи з кейсом має схожість із «пірамідальною» дискусією. Вона починається з індивідуального обговорення, де учні визначають основну проблему, й закінчується тим, що всі доходять єдиного висновку.

За даними наукової статті «*Improving Students' English Speaking Skills through Group Discussions: A Qualitative Approach*» (Ека Десі Асгаванті та інш.), групове спілкування в малих групах може покращити в учнів уміння говоріння. Особливо, підкреслюють автори, це має позитивний ефект в он-лайн навчанні та взаємодії між самими учасниками процесу. Як доказ у статті

проведено інтерв'ю серед 15 учнів, де 80% відповіли, що відчують упевненість у говорінні англійською мовою, та 75% відповіли, що відчують себе комфортно, коли діляться думками та емоціями в груповому спілкуванні [17, с. 9-10]. Підсумовуючи сказане, зазначимо, що, дійсно, групове спілкування може підвищити впевненість та відчуття того, що навіть інтровертні та сором'язливі учні можуть по-своєму брати участь і виконати свою частину діалогу.

Наступне, що необхідно розкрити, це роль учителя в ході дискусій. За Джеремі Гермером, учитель (особливо в рольових іграх або ситуацій-кейсах) може бути “*prompter (суфлером)*”. Буває, що на заняттях, де використовують кейси, учні можуть розгубитися й далі просто мовчати. В такому разі вчитель може підказати та направити учня, наприклад, запропонувавши йому певні фрази або спитати, чому саме вони так сказали. Головне при цьому не перебрати ініціативу на себе, а лише підказати [20, с. 109]. Ми погоджуємося з таким твердженням, адже, на жаль, іноді буває так, що учні, які не звикли до ведення діалогу та особливо ситуацій-кейсів, де потрібно вирішити проблему та обґрунтувати свою позицію, губляться та повністю замовкають, а вчитель бере на себе ініціативу та відповідає замість учня. В наведеному вище прикладі вчителька виступає в ролі спостерігача, що дає повну самостійність обох команд.

Наприкінці виконання кейс-методу йде оцінювання роботи учнів. Як зазначається в підручнику «Методика навчання іноземних мов і культур», при комунікативному підході головне оцінювання полягає не в тому, яку лексику вивчили та змогли поєднати з граматикою учні, а те, як саме вони використовують це при висловлюванні своїх думок або емоцій та в спробі зрозуміти співрозмовника. Часто це називається комунікативним оцінюванням [6, с. 155].

Зазначимо, що для допомоги та надання певної опори для дискусії та обговорення вчитель може запропонувати певні фрази-кліше:

- фрази для висловлення особистої думки (*I believe that...*, *In my opinion...*)

- фрази для виявлення згоди (*Of course, You're absolutely right., Yes, I agree.*)
- фрази для висловлення заперечення щодо протилежної думки (*I don't agree with you..., However...*)
- словосполучення для доказів та аргументів (*On the one hand... on the other hand..., Firstly... / Secondly...*)
- фрази для підведення підсумків (*Summing up..., In conclusion ...*) [12].

За О.Б. Бігич та іншими авторами книги «Методика навчання іноземних мов і культур», кліше, подані вище, та загалом схожі за використанням усталені фрази обширно використовуються в діалогах та при спілкуванні. Вони виконують функції формул вдячності, привітання та висловлення думок та емоцій [6, с. 307]. На нашу думку, такі фрази доцільно використовувати при навчанні діалогічного мовлення та взагалі на уроках з акцентом на говоріння. І як можна побачити, вчителька також представила учням обрані для такої ситуації клішовані слова.

Розглянемо одну з тем для розвитку вміння говоріння з комплексного підручника *Focus 4 SB* (2020). Він орієнтований на рівень *Upper Intermediate* (B1+ - B2). З таким приблизно рівнем учні закінчують школи з поглибленим вивченням англійської мови. Для аналізу обрано тему з 7 розділу «*It's not rocket science*». Однією з тем для обговорення є завдання «*Discuss what would happen in your home if all screens were banned for six months*». Далі зазначається, що після обговорення учні повинні прочитати про те, що трапилося в сім'ї Маушарт [19, с. 102].

Як і в попередньому прикладі, тут також постала конкретна проблема, й учні одразу згадують про свій дім і хто саме може їм заборонити користуватися гаджетами. Як варіант можна додати, що в сім'ї виникла невеличка сварка: наприклад, дитина таємно користувалася своїм телефоном, а мати побачила це й у них почалася сварка, в результаті якої мати конфіскувала пристрій і сказала, що не віддасть взагалі телефон. І таким чином можна запропонувати учням подумати про те, як владнати цю проблему. В підручнику є перелік слів на тему «Технології», тож на перших

заняттях учні вже починають оволодівати потрібною лексикою та граматиною. На наступних уроках учитель може поділити учнів на рольові групи: ті, хто будуть надавати аргументи з боку матері про те, чому вона не віддає гаджет, і ті, хто буде шукати аргументи з боку дитини. І таким чином учні розподіляться на групи для обговорення з певних позицій переваг та недоліків такої заборони. За потреби вчитель може надати учням текст про сім'ю Маушарт, а також, як і в попередньому прикладі, учням надаються клішовані фрази. Як і в першому прикладі, учням пропонують зробити презентацію та виступати з відповіддю та висновком, якого дійшли.

У підручнику «*Learning Teaching*» зазначається, що вчителю можна використовувати спеціальні рольові картки, де можна записати певну інформацію про надану роль. Наприклад, надати певну особисту інформацію як от ім'я, вік, робота тощо [22, с. 155-156].

У фіналі завдання-кейсу команди виступають з відповідями та своїми висновками, також задають питання протилежній команді (а вчитель спостерігає та, якщо виникають труднощі, надає допомогу. В кінці виступів та обговорень необхідно обрати найкраще рішення. Як варіант, це може бути такий, що мати з дитиною знаходять компроміс (*Use your phone only until a certain time*).

Останній крок – це оцінювання роботи учнів та їхнього вміння говорити при вирішенні заданої ситуації.

Отже, можна підсумувати, що використання кейс-методу на уроках англійської мови є ефективним засобом, оскільки при цьому учні спонукаються до використання мови під час спілкування, а не тільки для вирішення граматичних вправ і тестів. Можна зауважити, що під час аналізу ефективності цього методу ми виявили, що учні демонструють більше впевненості в собі під час дискусій у групах. Однак зауважимо, що доцільно проводити такі уроки в кінці вивчення теми, адже саме тоді учні можуть використати всі отримані знання з попередніх занять.

Підсумовуючи можна сказати, що за умови врахування етапів проведення кейсів, деяких особливостей учнів (вік, знання, досвід) цей метод є ефективним для використання на уроках з іноземної мови. Разом з покращенням знань учнів та підвищенням їх мотивації, цей метод розвиває критичне мислення та вміння працювати в команді. Водночас він розвиває й уміння вчителя креативно підходити до занять, зацікавлювати та вмотивовувати учнів до вивчення іноземної мови.

2.2. Шляхи подолання труднощів мовлення за допомогою сюжетних кейсів

Перед кожною людиною, яка вчить іноземні мови, настає момент, коли треба говорити. І навіть знаючи граматичні правила або вивчивши багато лексики, вона не може використати ці знання при говорінні. А причиною цього є недостатнє використання отриманих знань на практиці, особливо в говорінні. Наприклад, учні профільної школи вчать інтенсивно англійську мову для успішної здачі НМТ. Вони звертають увагу більше на граматику та вирішення тестів і таким чином взагалі забувають про говоріння мовою. Або інші випадки, коли людина думає, що для того, щоб заговорити, треба вивчити всю граматику та слова, і лише тоді можна почати говорити. Це не суперечить факту, що вчити граматику потрібно, навпаки, – треба вміти поєднувати всі аспекти мови, й тоді можна досягти успіху.

Отже, пропонуємо проаналізувати шляхи подолання труднощів у мовленні за допомогою сюжетних кейсів.

Посилаючись на підручник «Методика навчання іноземних мов і культур», можемо визначити, що успішність учнів в набутті компетентності в діалогічному мовленні залежить від певних факторів, таких як індивідуальність учня, його вікові особливості, наявність мотивації для вивчення іноземних мов та спілкування ними, від вміння використовувати набуті знання на практиці. Труднощі опанування діалогічного мовлення

ґрунтуються, з одного боку, на специфічних особливостях діалогу, а з іншого боку, на тематиці та змісті. Перше, що виділили автори як проблему, це той факт, що діалогічне мовлення має в собі одразу два види діяльності – аудіювання та говоріння. В такому випадку тому, хто слухає висловлення іншого, треба думати та реагувати на те, що потрібно сказати, й формулювати це в своїй голові. На цьому етапі в учнів уже виникає гальмування, оскільки сприймати іноземну мову на слух та ще й одночасно намагатися придумати відповідь роздвоює увагу. В такому випадку втрачається здатність вести діалог у нормальному темпі, якщо учні не мають достатньої кількості мовних засобів. А іншою складністю розуміння та ведення діалогу автори підручнику назвали його спонтанність. Діалоги не можна планувати заздалегідь або читати з аркушу репліки. Коли люди ведуть розмову, то кожному з учасників діалогу треба слідкувати за висловленнями та перебігом думок одне одного. Через таку спонтанність мовці можуть «перестрибувати» з однієї теми на іншу [6, с. 308].

Наприклад, коли в розмові учнів виникає пауза, за порадою з посібника «Методика викладання англійської мови» треба використовувати певні “заповнювачі мовчання” - це мовні кліше, які не несуть у собі інформацію, їх мета - заповнити довгі паузи та підтримувати розмову (*Well, You know, Look here, I say; In fact, As far as I know, I see*) [16, с. 79]. Як можна побачити, саме такі фразові кліше пропонують і для проведення сюжетного кейсу за обраною тематикою. Таким чином, учні під час розмови та обговорення не будуть мовчати, а, навпаки, намагатимуться протягом використання цих кліше вилучати з пам’яті потрібні слова та висловлювання.

У статті «Рольова гра як сучасний засіб навчання англійської: з досвіду формування англомовної комунікативної компетентності у студентів-майбутніх філологів » згадується, що перед проведенням рольових ігор варто спочатку, щоб учні були ознайомлені з потрібною лексикою та граматикою, разом з цим, як уже неодноразово зазначалося, необхідно ознайомити учнів із самою ситуацією [5, с. 77]. Ми згодні з цим твердженням, оскільки без

знання лексики з відповідної теми та необхідної граматики учням буде майже неможливо розмовляти іноземною мовою. Підкреслимо, що при використанні кейс-методу ознайомлення з лексикою є одним із перших етапів роботи.

Як уже згадувалося, мотивація грає важливу роль при навчанні спілкування та діалогічного мовлення. Вчителю потрібно створити такі умови, за яких в учнів з'явилася б мотивація та потреба щось сказати або передати власні думки. Окрім цього, доброзичлива атмосфера та дружні стосунки в класі або на уроці також впливають на мотивацію учнів, оскільки вони відчують себе впевненішими та хочуть включатися в процес уроку.

Одним із найважливіших психологічних ознак діалогічного мовлення є його ситуативність. Воно є ситуативним через те, що зміст та тему можна досягнути лише з тієї ситуації, в якій вона представлена учням. Протягом навчання діалогічного мовлення вчителя цікавить не просто будь-яка ситуація, а ті, які «підштовхують» учнів до мовлення. Авторка назвала такі ситуації «мовленнєвими» або «комунікативними». В них завжди є мотив. Як приклад авторка навела ситуацію, коли треба уявити ніби у вас спрага. Вдома можна просто піти та випити воду, але коли ви в гостях, наприклад, то через спрагу та потребу в воді людині потрібно підійти та попросити її й таким чином почати розмову. Наприклад, "Чи не дасте мені склянку води? У мене страшна спрага" [8, с. 147]. Отже, наведений приклад показує, що коли в тебе є мотивація до мовлення, то ти повинен взаємодіяти та звернутися до когось. На нашу думку, такі ситуації і можуть допомогти учням подолати певні труднощі та знайти мотивацію для вивчення та практики свого мовлення.

За підручником «Професійно-методична підготовка майбутнього вчителя іноземної мови у вищому навчальному закладі (Л.В. Калініна та інш.), щоб навчити учнів діалогічного мовлення, треба починати з легкого й поступово підвищувати складність діалогів. Іншими словами, це є поетапністю.

На першому занятті вчитель дає, наприклад, такі види завдань, як *give a proper context, ask questions, react to the statement*. Такі вправи допомагають учням зрозуміти побудову правильного та зв'язного діалогу.

Наступний крок – це за допомогою візуальних та вербальних опор побудувати власний діалог (*a stick picture, a structural dialogue; a text; one-sided dialogue*). Приклади завдань: *shorten the dialogue; dramatize the dialogue; read and discuss in pairs, find and reproduce*.

Третій етап – це вже ведення самого діалогу самостійно (*Look at the picture and imagine ... , Prove ... - Debate on ... Solve the problem ...*) [11, с. 127-128].

Можна підсумувати, що для подолання труднощів у діалогічному мовленні необхідно діяти поступово й починати від найлегшого й до складного. Під час такої роботи сюжетний кейс є досить доцільним, оскільки його використовують у кінці вивчення теми, а це означає, що учні перед цим достатньо відтренували лексику, граматику та інші мовні аспекти на обрану тему.

У підручнику «Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах» (Л.С. Панова та інш.) зазначається, що для ефективного спілкування треба постійно тренувати свою оперативну пам'ять. І задля цього автори підкреслюють, що на перших етапах учні повинні слухати й відтворювати спочатку короткі діалоги, а згодом такі, які містять довгі та складні фрази. На другому етапі їм пропонуються такі вправи, де їм потрібно буде утримувати в пам'яті почуті фрази й намагатися їх перетворювати (трансформувати) на нові, залежно від завдання. На третьому етапі йде запам'ятовування поданих фраз та висловлювань у логічному порядку, де спочатку можна використовувати опори (вербальні або візуальні), а потім прибрати їх [7, с. 142].

Отже, можна зробити висновок, що для подолання мовних труднощів варто мотивувати учнів, створювати в класі дружню атмосферу, де учні не будуть боятися говорити навіть з помилками. Перед такими видами

мовлення, як діалог або монологічне говоріння, варто ознайомити учнів з темою спілкування, лексикою та надати мовні кліше. Вбачається доцільним давати діалоги поетапно, починати з легшого й поступово їх ускладнювати, оскільки треба зважати й на такі психологічні особливості, як от пам'ять. Усі ці поради та шляхи подолання труднощів при навчанні іншомовного мовлення можна застосовувати в сюжетному кейсі. В такий спосіб учням стане цікавіше готуватися та вчити подані лексичні одиниці та граматичні конструкції – тобто використовувати отримані знання на практиці.

ВИСНОВКИ

У цьому дослідженні, яке складається з двох розділів, було розглянуто ефективність використання сюжетних кейсів для навчання діалогічного мовлення учнів профільних класів. Отже, в теоретичній частині роботи було розкрито поняття «сюжетний кейс» або «кейс-метод». У роботі було розглянуто етапи проведення сюжетного кейсу та способи подолання труднощів говоріння на заняттях з англійської мови.

З'ясовано, що термін «сюжетний кейс» позначає метод, завдяки якому учні ведуть розмови та дискусії на теми, які наближені до реальності. Вчитель ставить перед учнями певну проблему або комунікативну ситуацію, яку треба вирішити й пояснити за допомогою аргументів та доказів причину прийняття такого рішення. Досліджуваний метод допомагає розвинути вміння говоріння англійською мовою в учнів загальноосвітніх шкіл та ліцеїв.

Виявлено, що сюжетний кейс доцільно проводити на заключному етапі вивчення теми задля закріплення в інтерактивному форматі необхідної лексики, граматики, мовленнєвих кліше, соціальних навичок спілкування за програмною тематикою.

Доведено, що кейс-метод розвиває в учнів критичне мислення, креативність та вміння адаптуватися під різноманітні мовленнєві ситуації.

Розкрито етапи проведення сюжетного кейсу. Науковці виділяють шість основних етапів, а саме:

1. Підготовча робота.
2. Ознайомлення з проблемною ситуацією.
3. Виокремлення основної питання.
4. Підготовка пропозицій та рішень (групова робота учнів).
5. Аналіз та обмірковування поданих рішень, де обирають такий, що найкраще відповідає ситуації.
6. Оцінка результатів роботи як учителем, так і учнями.

У кожного з цих етапів є свої власні функції та мета. Отже, дотримуючись етапів проведення кейс-методу, вчителі іноземних мов можуть підвищити знання своїх учнів у говорінні, зокрема в діалогічному мовленні, і разом з цим покращити навички спілкування.

У практичній частині кваліфікаційної роботи були проаналізовані конкретні приклади використання сюжетних кейсів на уроках англійської мови в профільних класах та шляхи подолання труднощів мовлення при використанні кейс-методу.

Аналіз прикладів підтвердив гіпотезу про те, що використання цього методу є ефективним для навчання діалогічного мовлення та монологічного говоріння, однак, з іншого боку, вимагає від учителя креативного підходу до створення проблемної ситуації-кейсу відповідно до віку та особливостей учнів. З іншого боку, виявлено, що цей метод має продуктивний характер, оскільки учні під час спілкування над вирішенням кейсу роблять це іноземною мовою. Завдяки цьому обговоренню в групах в учнів підвищується впевненість в собі, покращується мотивація, оскільки їм цікаво обговорювати тему зі своїми однолітками. Водночас, використовуючи цей метод, учитель підвищує свою педагогічну майстерність і креативність.

З'ясовано, що труднощів при спілкуванні в учнів виникають не тільки за відсутністю знань певних граматичних конструкцій або одиниць лексики. Іншою проблемою є те, що в діалогічному мовленні здійснюються відразу дві

мовленнєві діяльності – аудіювання та говоріння. Учнім потрібно одразу й слухати, й розуміти свого співрозмовника, а також формувати відповіді за темою діалогу. Виявлено, що для вирішення цієї проблеми вчитель має надати учням фрази-кліше, а також повторити необхідну лексику та граматичні структури перед проведенням кейсів.

Для розвитку об'єму оперативної пам'яті діалоги-зразки з метою їх подальшого відтворення необхідно надавати спочатку з короткими репліками, поступово замінюючи їх більш складними реченнями. В такому випадку обсяг інформації буде опрацьовуватися учнями поетапно та врівноважено.

Підсумовуючи результати дослідження, можна констатувати, що використання сюжетного кейсу задля розвитку й удосконалення вміння діалогічного англійського мовлення учнів профільних класів є ефективним та дієвим методом. Дотримуючись етапів проведення та враховуючи мовний досвід та психологічні особливості учнів профільних класів, учителі зможуть активно використовувати його на своїх уроках англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрощук І. Кейс-метод на уроках, як засіб налагодження педагогічної взаємодії // Педагогічний вісник : науково-педагогічний журнал Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. 2015. № 3 (41). С. 6–9.
2. Волошина О.В., Гунько І.В. Застосування кейс-методу в процесі викладання іноземної мови в умовах навчально-науково-виробничого комплексу «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум». Інноваційна педагогіка. 2021. Т. 2(32). С. 75–79.
3. Гусленко І. Ю. Конспект лекцій з дисципліни «Методика навчання іноземних мов». Харків :НУА, 2018. 64 с.
4. Ейнуллаєва С. М. Сюжетний кейс як один з методів навчання іноземної мови // Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі: матеріали XVII Всеукр студ науково-практ конф. Херсон-Хмельницький, 2026
5. Лисенко О.А., Данкевич Т. М. Рольова гра як сучасний засіб навчання англійської: з досвіду формування англомовної комунікативної компетентності у студентів-майбутніх філологів. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Т. 1, вип. 65. С. 75–78.
6. Методика навчання іноземних мов і культур: підручник / Бігич О. Б. та ін. ; за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
URL:<https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/bigych-o.-b.-borysko-n.-f.-boreczka-g.-e.-ta-in.-2013-metodyka-navchannya-inozemnyh-mov-i-kultur-teoriya-i-praktyka.pdf>
7. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова та ін. Київ : Академія, 2010. 328 с.
8. Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник. Київ :Ленвіт, 2002. 327 с.
9. Осіна Н.А. Кейс-метод як спосіб формування життєвих компетентностей учнів. *На Урок*. URL:<https://naurok.com.ua/keys->

metod-yak-sposib-formuvannya-zhittevih-kompetentnostey-uchniv-13118.html#_Toc36568

10. Паламарчук О.Л., Білоус О.С. Формування соціальної компетентності засобом «кейс-методу» на уроках англійської мови. Педагогічне Криворіжжя : педагогічний альманах. 2017. № 3. С. 109–111.
11. Професійно-методична підготовка майбутнього вчителя іноземної мови у вищому навчальному закладі: навч.-метод. посіб. / Л. Калініна та ін. Житомир : Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2008. 165 с.
12. Скачко О.В. Використання кейс-технології на уроках англійської мови. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-kejs-tehnologii-na-urokah-anglijskoi-movi-177852.html>
13. Солодар. Л.В. Діалогічне мовлення – основний вид мовленнєвої діяльності при вивченні української мови як іноземної. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2011. № 2. С.163-164.
<https://visnyk.vntu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/1413/1413>
14. Стародубцева Л.Г. Можливості застосування кейс-методу у дистанційному навчанні англійській мові професійного спрямування. Молодий вчений. 2018. Т. 6 (58). С. 346–349.
15. Форостюк І.В. Використання кейс-методу на заняттях з англійської мови з майбутніми спеціалістами у сфері туризму. Наукові записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2019. Т. 30(69), № 2. С. 146–150.
16. Холод І.В. Методика викладання англійської мови : навч.-метод. посіб. Умань : Візаві, 2018. 165 с.
17. Asgawanti E. D., Vicenovie Oisina Situmeang I., Priyatna A. Improving Students' English Speaking Skills through Group Discussions: A Qualitative Approach. *Edelweiss: Journal of Current Innovation in Educational Research*. 2025. Vol.. 3, No. 1 : P. 7–11.

18. Case Method in practice. *Harvard Business School*. URL:
<https://www.hbs.edu/teaching/case-method/Pages/default.aspx>.
19. Focus 4. Student's Book / S. Kay та ін. Pearson, 2020. 174 p.
https://drive.google.com/file/d/1SulmKmpRE6w9OthVPI_AObLMFvpYeS8D/view
20. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. Longman, 2007.
448 p.
21. Meaning of Case Study in English. *Cambridge Dictionary*. URL:
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/case-study>.
22. Scrivener J. Learning Teaching. Macmillan, 2009. 432 p.